

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelenik minden ceütörtökön és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vétetnek fel.

Felolós szerkesztő:
NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félre 5 kor., negyedévre 2 k. 50 f.
Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

A harcoló és a dolgozó katonaság.

A percről percre változó nagy események során máris meggyőződünk arról, hogy a gazdasági munkát végző, dolgozó katonaságnak ugyanaz a jelentősége van, mint a harcoló csapatstetteknek.

Ha itthon nincs srappel-gyártás nincs vetés és aratás, akkor a lövészarokbeli katonának is kiesik a kezéből a fegyver.

Most a mezőgazdasági munka lett aktuális. Itt van ugyanis a legfőbb ideje annak, hogy a jövő esztendei kenyérről gondoskodjunk. A mezőgazdák színejava a harctéren van, vagy legalább is katonai szolgálatot teljesít. Csakis az asszonyokra s öreg emberekre számíthatnánk a gazdasági munkák végrehajtásánál, annak dacára, hogy a mezőgazdaság iránt ma mindenki fokozottabb követelést támaszt, mint régente. Valamiképen tehát segíteni kellett a mostoha helyzetben. Segítségére kellett jönni a mezőgazdaságnak, mert különben a szántó föld nem tudott volna megfelelni feladatának.

Az érdekelt tényezők, különösen a hadvezetőség és a honvédelmi ministerium nem is tagadta meg a segítséget. A gazdasági munkákra, mint ahogy az ipari munkákra volt mindig, lesz az idén bőven katonai munkaerő. Talán nem annyi mint kellene, de ha egyrészt a gazda társadalom, másrészt maguk a szabadságot katonák feladatuk magaslatán fognak állni, a magyar mezőgazdaság nem marad szegényben, teljesítő képessége az idén is érvényre fog jutni.

Egy dolgra azonban okvetlenül szükség van, nevezetesen hogy a legközvetlenebbül érdekelt gazda-társadalom ugyanazzal az intenciókkal legyen eltelve, mint a milyennel eltelt a hadvezetőség: a mikor a katonaságot a mezőgazdaság szolgálatába állította. Éppen azért, mert a szabadságot és szabadságolandó katonák maguk nem elégségesek minden gazdasági munka elvégzésére, az itthon

maradottak teljes és odaadó segítségére is szükség van.

E részben nem csupán az itthon maradt öregeket és asszony népséget aposztrofáljuk, hanem különösen azokat akiknek tágabb a látókörük, azokat akik látják, hogy hol van sok megműveletlen, de könnyű szerrel hasznosítható föld, akiknek érzékük van aziránt is, hogy a rendelkezésünkre álló munkaerőt, hogy lehet gazdaságosabban kihasználni, hogy lehet a nagy cél szolgálatába állítani, úgy hogy a célt valóban elérhessük.

Egyetértő öntudatos munkára lesz szükség és főleg bölcs irányításra a mit ha esetleg a közigazgatás nem tud produkálni, azoktól az egyenektől várjuk akik a társadalmi munka mezéjén már eddig is érdemeket szereztek s behínyították, hogy tudják pótolni nemcsak a közigazgatás, de minden más egyéb állami adminisztráció gyakran tapasztalható s elég nagy hiányait.

A Bajai Szabadliceális Szövetség 1915-16. évi működése.

A dr. Werner Adolf főgimnáziumi igazgató elnöksége alatt működő kulturintézmény 1915-1916. évi működését áttekintve, jóleső örömmel konstatálhatjuk, hogy az hivatásának nemcsak teljesen megfelelt, hanem egyrészt hatalmas fejlődést mutat a megelőző évek történetéhez képest, másrészt más vidéki városoknak sokszor anyagi és szellemi tekintetben is kedvezőbb helyzetéhez viszonyítva is, többet produkált. Lehátetlen e helyen néhány szóval meg nem emlékeznünk Werner Adolf dr. ezirányú tevékenységéről. Werner Adolf dr. úgy fogja fel a liceális szövetség működését, hogy abban arra hivatott egyének, akik felismerik a közönség igényeinek megfelelő és a saját korviszonyunk által diktált kulturproblemat, alapos és komoly tanulmányozás után úgy formailag mint tartalmilag kifogástalan előadásokban részesítsék azt a publikumot, mely az előző éveknél is fokozottabb mértékben adta tanujelét a kulturális kérdések iránti érdeklődésének. A közönség, mely készen kapja az előadásokat, nem is sejt, hogy mennyi és milyen fáradságos munka előzi meg azoknak a létesítését. És itt kell hangsúlyoznunk azt a fontos szerepet, melyet

Werner Adolf dr. betölt. Mert az ilyen előadások rendezéséhez korántsem elég egy intellektuális műveltségű férfi, akiben van munkaképesség és munkakedv. Több kell ennél! Kell az a tapintat, mely nemcsak az előadók személyét tudja megválasztani, hanem aztán a kiválasztott egyént rá is tudja bírni arra, hogy előadás tartására vállalkozzék.

Mert jól jegyezzük meg azt, hogy az előadók önzetlenül fáradoznak, az az 50-100 korona, ami más városokban pl. Szabadkán, Aradon, egy egy előadás honoráriumát képezi, Baján nincs meg. Pedig egy előadás kellő módon való elkészítése nem csekély feladat még annak sem, aki a témául választott tárgy körben egyébként teljesen otthonos. Nem elég az anyagot tudni, azt kellő formában kell bemutatni s ha a forma meg is van, az előadást rendszerint be kell tanulni. Ha ehhez még hozzávesszük azt a körülményt is, hogy az előadókat az egységes tárgykör bizonyos mértékben megköti, teljesen értjük azt a huzódózást, mellyel az előadások tartásának iránt viseltetnek. Werner Adolf dr. e téren évről-évre súlyos feladatokat old meg. Egyrészt kiválasztja az előadások tárgykörét, szerencsés kézzel megválasztja előadóit s kiváló modorával sikerül azt elérnie, hogy valamennyien szívesen vállalják a rájuk rótt terhes feladatot. Valóban a bajai Szabadliceális Szövetség büszke lehet vezérére, akinek vezetése alatt a Szövetség nemcsak felvirágozott, hanem bátran felveheti a versenyt bármely vidéki Liceális Szövetséggel.

Werner Adolf dr. a szó szoros értelmében véve kultürember. Kiváló érzéke van a haladó kor igényei iránt, s évről-évre iparkodik egy-egy olyan gondolatát megvalósítani, amely már kezdettől fogva élt a lelkében, csak éppen a kellő időpontot várta a megvalósításra. A múlt liceális esztendőben keresztlvitte, hogy először egységes tárgykörből volt véve az előadások témája, másodsor az előadók nem olvastak hanem szabadon adtak elő, és harmadszor a liceum megvalósította a zenei műveltség terjesztését, negyedszer továbbképző kurzust létesített. Igaz, hogy őt többen támogatták, hiszen egy ember képtelen volna ennyi feladatot sikeresen megoldani, de akik támogatták, azok éppen az ő személyére való tekintetből örömmel és lelkesedéssel csatlakoztak melléje. Werner Adolf dr. az az ember, akinek súlyos és fölötté hasznos gondolatai vannak, amiket szeretne is megvalósítani, de emellett a szabadság embere, akinél a szabadság nem üres frázis, hanem a legnemesebb erkölcsi készség. Mindenkit szívesen meghallgat, tanácsot szívesebben fogad mint ad s arra törekszik, hogy minden életrevaló eszme — akárkitől ered is az — megfelelő talajhoz és napsugárhoz jusson, hogy azután gyümölcsöt teremlhesse. Így, ilyen lélekkel, ilyen

érzülettel sikerült neki Baján egy lelkes csapatot maga köré gyűjteni, akik mind készséges bajtársai a szó legnemesebb értelmében vett kultúrérvéneinek megvalósításában.

Nem hagyhatunk szó nélkül még egy jellemző adatot. Az a Werner Adolf, akinek hasafias érzületét eddig soha senki sem vonta kétségbe, a múlt ciklusban Németországot választotta a behatóbb ismertetés tárgyául, ami némelyekben talán azt az aggó gondolatot válthatta ki, hogy nem fogja-e az a tulságosan feldicsért Németország magyar nemzeti mivoltunkat is elnyeléssel fenyegeti. De erre ő maga adott mindjárt az első előadás alkalmával nagyon kielégítő és nagyon megnyugtató választ. Szavaira szöszterint már nem emlékszünk, de beszédének gondolatmenete kb. ez volt. Mi Németországgal azért foglalkozunk, mert a német nemzet éppen napjainkban, úgy szólván szemünk láttára tesz tanubizonyságot rendkívüli erkölcsi erőről és rendkívüli kulturális fejlettségről. Ennek a csodálatos eredménynek az okait fűrkészülük, hogy éppen a mi magyar kulturánk ügyét annál hibebben szolgálhassuk. Mert mi nem akarunk megfelelni arról egy pillanatra sem, hogy minden célunk csak a magyar faj és magyar önérték jogosult emelése lehet. — Tehát ebből a nézőpontból készültek az előadások is, amelyek mindegyike arra volt szánva, hogy a bennünk szunnyadó energiát a nemzet fejlesztésének szolgálatába állítsa bele.

Ezek voltak az egyik előadási ciklus témái. Ezeket az előadásokat a Városháza közgyűlési termében tartották előkelő és művelt közönség jelenlétében, mely majdnem minden előadás alkalmával zsufolásig megtöltötte a termet.

Tartott azonfelül a Liceális Szövetség ugynevezett népies előadásokat is. A cél — Baja város kulturális fejlesztése — magában foglalja az egyszerűbb nép művelését is. Itt a háborús viszonyok által napfényre került sajtóügyi társadalmi kérdéseket tárgyalták úgy, hogy a nép kellő felvilágosításokat és helyes teendőire nézve megfelelő utbaigazításokat nyerjen.

Az elmúlt ciklusban két zenés délután is volt. Próbaképen voltak beállítva, hogy alkalmas lesz-e a jövőben rendszeres zenekulturális előadásokat tartani. A nyomukban járó siker arra bírta a vezetőséget, hogy jövőre már a zenét rendes előadási témául szerepeltesse és művészi nivóju hangversenyekről gondoskodjék. A zenés délutánok kiemelésre méltó szereplője Lányi Ernő, az országosan ismert dalköltő és szabadkai városi zenésiskolai igazgató. Ő mindkét zenésdélutánon szerepelt, és pedig az elsőn Grauaug Tony urleányt nyújtotta Mozart D dur koncertjét, a másodikkra pedig egy egész kis művészgárdát hozott magával Szabadkáról, akinek mindegyike fényes sikerrel működött közre.

Ugyancsak újítás volt az éppen letűnt ciklusban az az előadási sorozat, melyet Székely Károly főgimnáziumi tanár tartott a radioaktivitásról. A Liceális Szövetség vezetősége körében felmerült a gondolat, hogy nem lehetne 15—20 olyan ember számára, akik komolyan akarnak megbízható ismereteket szerezni, külön 8—10 óras u. n. szemmináriumi előadásokat tartani, melyekben valamely közérdeklő téma a hallgatóság bevonásával alapos megbeszélés tárgyává tétecsék. Az első szemmináriumi előadás igen jól sikerült, 30 hallgató a legnagyobb érdeklődéssel kísérte Székely Ká-

roly népszerű modorban tartott szigoruan tudományos fejtegetéseit.

Mindezen felsorolt tényeket statisztikailag pontosan adatokban is kimutattuk, melyeket lapunk legközelebbi számában közlünk.

Városunk és a környék

intelligens közönsége nagy érdeklődéssel várja a Tisztviselők Szövetsége megalakulását. A szervezés munkája az elmúlt héten szünetelt, mert néhány fővárosi lap olyan értelmű nyilatkozatot hozott, amelyeknek megcáfolása szükségesnek látszott. Mivel cáfolatot hírlapi uton hiába vártunk a TISZÓ barátai nevében levélben fordultam a Szövetség, már megalakult végrehajtó bizottságához, ahonnan megnyugtató válasz érkezett és a levél mellé csatolt Bizottsági névsorban olyan közéleti előkelőségeket találtam, akik nevük odaadásával garantálják a kis existenciák megoldalmazását.

Az érdeklődő közönség tájékoztatására álljon itt a két levél és itéljen mindenki úgy, amint egyéni érdekei szükségesnek mutatják.

A TISZÓ Végrehajtó bizottságnak
Budapest.

E levelemben az általunk elért sikerekről számolhatnék be, ha fővárosi lapok e hó 12-én nem hoztak volna óvakodásra intő nyilatkozatokat a Tiszó ellen. Munkánk tovább folytathatása céljából tisztreltel felvilágosítást kérek arra nézve, hogy miért nincs semmi köze az Á. T. O. E. a V. T. O. E. és a Városi Tisztviselők Országos Egyesülete elnökeinek és vezetőinek a Tiszó hőz?

Attól tartunk, hogy a nyilatkozatuknak politikai háttérük van, s féltő, hogy a megfelelő ellenintézkedés elmaradása elposványosítja a szervezkedést, mert közönségünk alap természete ugyanis bizalmatlanságra hajló.

A TISZÓ eddig nyilvánosra hozott programja a tisztviselői közgazdasági függetlenítését eredményezné, miért nincs hát köze hozzá azoknak, akiket a tisztviselői kar bizalmával tüntetett ki és akiknek legelemibb kötelessége lenne az ezme felkarolása.

Szeretnénk a dolog háttérét látni, azért felvilágosító sorokat várva stb.

E levelünkre a következő válasz érkezett:

»Arra a kommunikációra, amelyett az Állami Tisztvis. Orsz. Egyesület, a Városi Tisztviselők Orsz. Egyesülete és a Városok Orsz. kongresszusa együttesen adott ki, egyáltalában nem válaszolunk. Nem azért alakulunk, hogy időnkét és erőnkét polemiákban merítsük ki. Mi produktív munkával kívánunk foglalkozni.

Felvilágosításul azonban készséggel közlöm a következőket:

Kezdetől fogom azon az állásponton voltunk és vagyunk, hogy az összeserőket egyesíteni kellene, természetesen kísérletet tettünk arra, hogy hogy az ÁTOE-t csatlakozásra megnyerjük. Ez nem sikerült, mert nevezett egyesület kizárólagos vezérszerepet akar vinni minden kérdésben, amely az állami tisztviselőket bármely más alakulat valamit kezdeményezzen.

A TISZÓ kizárólag csak gazdasági kérdésekkel kíván foglalkozni, ennél fogva nem tud belelecszkedni abba a laza keretbe, amelyben az ÁTOE mindenféle kérdést: szolgálatit, egyéni és gazdaságit összefoglal. Felfogásunk

között különben is gyökeres ellentétek vannak. Ők ugyanis kizárólag állami tisztviselőkké akarnak foglalkozni, — csakis kizárólag magyar viszonyokat tekintenek. Ezzel ellentétben mi az egész középosztályt akarjuk a gazdasági háborúra megszervezni, — szoros összeköttetést kívánunk létesíteni az osztrák és a német birodalmi szervezetekkel és altruista tőke forrásokkal ön erőnkől akarjuk a szükséges intézményeink kereteit felállítani.

Az elvi ellentétek ilyen konstatálása után mi a legnagyobb lojalitással fölajánlottuk az ÁTOE-nek, azt hogy hajlandók leszünk őket gazdasági dolgokban intézményeinkkel majdan támogatni. Ezen ajánlatunkra válasz a kommunikáció, amely ártani nem fog nekünk. Egyes urak féltik eddig elért befolyásukat, mássok viszont politikától vezéreltetik magukat. Nem kell azonban félnünk tőlük, mert hiszen bármennyire akarták is; nem tudták a kommunikációhoz megszerezni a legelőkelőbb tisztviselő egyesületnek: A bírák és ügyészeknek, — valamint a legnépesebbnek: a vasutasoknak és postásoknak aláírását megkapni. (Ezek ugyanis szívvel lélekkel velünk vannak.) A Vármegei TOE Egyesületére nézve elég felvilágosítás az hogy elnökük benne van a mi végrehajtó bizottságunkban is. A városok kongresszusa pedig egyáltalában nem tisztviselői alakulat, tehát igazán semmi joga sincs ahhoz, hogy a városi tisztviselői nevében beszéljen.

Mult vasárnap Gyulán megtartott nagygyűlésünkől, de az országosan megnyilatkozó érdeklődésből merítjük azt a meggyőződésünket, hogy ilyen apró támadások az általunk hirdetett ige belső igazságát meg nem dönthetik stb.

Láthatjuk e felvilágosító levélből, hogy öns érdekeket kívánunk szolgálni azok, akik a tisztviselői kar és a magyar középosztály megszervezésének útjába akadályt gördítenek, de ne hagyjuk magunkat, érdekeink megvédésére szálljunk sikra valamennyien!

Eszől M.

HIREK.

— A közigazgatási bizottság a havi rendes ülését f. hó 27-én hétfőn d. e. 10 órakor tartja.

— Adomány. Ertl József névnap megváltás címén 25 koronát adományozott a polgármester útján a rokkant katonáknak.

— A sz-Györgynapi vásár elhalasztása. A tavaszi sz-György napi országos vásár április 23. és 24-ikére vagyis húsvéti ünnepekre esnek, ugyanazért a városi tanács a környékbeli községek meghallgatása és hozzájárulása mellett — részben az ünnep iránti kegyeletből, részben pedig a vásár sikerének érdekében és kereskedőink és iparosaink közös érdekeit is figyelembe véve — úgy határozott, hogy az országos vásár május hó 7-én tartassék meg. Ilyen irányú felterjesztést is intézett a ministeriumhoz s így annak jóváhagyásától függ a vásár megtartásának ideje.

— Április 5-én vonulnak be a 46 és 47 évesek. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a honvédelmi miniszter rendelete értelmében az 1868. és 1869. ében született és a népfőlközi bemutató-szemlén vagy utó-bemutató szemlén népfőlközi fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált népfőlközi kötelezettek 1916. évi április 5-én népfőlközi tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ugyancsak bevonulni tartoznak ezen a napon az 1865. évi január 1. és 1897. évi december 31. között született és a népfőlkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ebből a szolgáltatból időközben elbocsátott magyar állampolgárok (munkások, kocsisok, hajcsárok), akik népfőlkelési bsmutató szemlére, népfőlkelési föltülvizsgálaton, pótszemlén vagy utóbemutatószemlén népfőlkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, továbbá azok, akik önkéntes belépés folytán a honvédségbe, vagy a közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) a fönt megjelölt napig besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mily születési évfolyamba tartoznak. A behívás a név szerint fölmentettekre nem vonatkozik.

— **Felvételek a tanítóképzőben.** A bajai állami tanítóképző-intézet I. évfolyamára az 1916—17. tanévben összesen 80—90 növendéket vesznek fel. Ezek közül 10 egész ingyenes, 9 feldíjat fizető segélyt fog élvezni. A vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz címzett s a IV. közép vagy polgári iskolai osztály felévi értesítővel, anyakönyvi kivonattal, orvosi s szegénységi bizonyítvánnyal fellestelt s felvételt kérő folyamodványok május hó végéig a tanítóképző-intézet igazgatóságánál adandók be.

— **Magyar harang Szerbiában.** A meghódított Szerbiában katonai hatóságaink összegyűjtik a hadsereg részére szükséges fémekeket. Ezek között érdekes leletre találtak, egy magyar harangra, mely még 1848 ban került szerb földre, a szerb lázadások idején. A harangon magyar felírás olvasható mégpedig ez: Ürményházi hívek! Jöjjetek Istent imádni! 1844. Most aztán visszaadják a harangot az ürményházi híveknek, miután közel 68 évig szerb toronyban zengett bongott. Szemben fog az ezután idehaza zengeni-bongani!

— **Dr. Malcsiner Emil** bajai járásorvos orvosi működését megkezdi április hó 1-én. Lakása: Szegedibank palota I. em. I. szám. Rendel. d. e. 8 9-ig d. u. 2—4-ig.

— **Teherárúknak kazánkocsikban való szállítása.** A cs. és kir. hadivasut vonalain a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai vasuti árudijszabás I. rész B. (szakaszának E) fejezet alatt »Különleges szabályok árúknak kazánkocsikban való szállítására» cím alatt foglalt határozmányok (az ott felemlített, a Vasuti Üzletszabályzathoz tartozó C. mellékletben foglalt közelebbi szállítási feltételekkel együtt) a cs. és kir. hadivasut vonalain polgári árú stb. szállítására érvényes dijszabásban foglalt »Szállítási feltételek» (I. rész) és »Dijszabási határozmányok» (II. rész) szigorú betartása mellett azonnali érvényességgel megfelelő alkalmazást nyernek.

— **Szerencsétlen kimoneteli pecálás.** A szép idő a sport kedvezőt a Sugovicára kicsalogatta. Már néhány nap óta vigan csanakáznak. A pecázást szintén megkezdték. Szerdán amikor néhány gyermek a Sugovicában pecázott s e közben az egyik amikor a pecálóján halott sejtett, azt a vízből hirtelen kirántotta, a horog a hátrább álló társának szemébe csapódott. A szerencsétlen gyermeket gyógykezelés végett a kózkórházba szállították.

— **Az ötven éves és fiatalabb orvosok és állatorvosok jelentkezése.** A katonai tanácsnak ez uton is felhívja az ötven éves és ennél fiatalabb orvosokat, hogy összeírás végett a katonai osztyálnál f. hó 27 én jelentkezzenek.

— **Hurutos bántalmaknál és influenzaszertü tüneteknél** Giesshübli savanyukut kétharmadrész tejjel melegén bevéve kitűnő szolgálatokat teljesít és ragályos tünetek ellen is mint elővigyázati szer legjobban ajánlható.

Főmunkatárs:

BOGOVICS BÉLA.

Jókarban levő

író gépet

keresek sürgősen megvételre.

(Cím a kiadóhivatalban.)

Női

A pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamarától fentartott nyilvános, három évfolyamu Fel-ső Kereskedelmi iskola Pozsonyban Érettségi vizsgálat. Állasközv. Internátus. Értésítőt kiv. köld az Igazg.ság.

Azonnal eladó

Cziifusz Ferencz utcában egy modernül berendezett lakóház jutányos feltételek mellett.

CIM A KIADÓHIVATALBAN.

= Egyelőre 10% =
február 1-étől

az áremelés, mert az összes zsiradék, csomagolóanyagok, üveg stb. óriási mértékben drágultak. Az új detailárak Ausztriában és Magyarországon minden gyógyszertárban és drogériában a következők:

LYSOFORM eredeti zöld üvegekben:

100 gr. 250 gr. 500 gr. 1000 gr.

Kor. 1— 2— 3-50 5-50

Lysiform-szappan elegáns dobozokban darabonként K 1-60

Fodormenta-Lysiform szájviz üvegenként — — K 1-60

Lysiform-készítményeket csakis eredeti csomagolásban az ismert védjeggyel vásároljon!

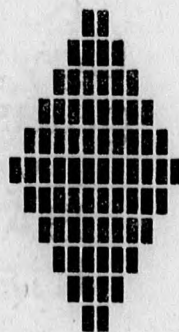
KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyár Ujpest.

A világháboru minden mozzanatáról

a leggyorsabban, a legpontosabban, a legkimerítőbben térkép magyarázatokkal értesíti olvasóit

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak: egy hónapra

2 80 k., negyedévre 8 k., fél évre

16 k., egész évre 32 k. Megrendelő cím:

AZ UJSÁG kiadóhivatala Budapest, Rákóczi-ut 54. sz.

PALUGYAY

PEZSGŐ

KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ HAZAI TERMÉK

Évszázadok óta ismert

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

SAVANYÚVIZ

segítő gyógyító tényező
Karlsbad, Marienbad,
Franzensbad stb.
kuráknál; mindig
tényesen bevált.

A dupla ártás

GUBER FORRÁS

A LEGKÖNYNYEBBEN
EMRSZTHETŐ

ARZENES VIZ

VÉRSZEGÉNYSÉG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ASVÁNYVÍZKERESKEDESEKBEN

BETEGEK ÉS ROKKANTAK
RÉSZERE NÉLKÜLÖZHETETLEN

a hygen. légmentesen
elzárható

SZOBA-KLOZETT

Teljesen szagtalan, díszkrét,
szék formájában és
minden kivitelben kap-
ható.

MINDEN SZOBABAN
FELTÖNÉS NÉLKÜL
FELÁLLITHATÓ!

HEYDER és KILLIÁN

hygen. légmentesen el-
zárható szobaklozettek,
száraz klozettek, Bidet
és betegasztalok külön-
legességi gyára

WIEN XVI.,
Paletzgasse 22-24.
Árjegyzék és ismertető ingyen
és bérmentve.

Harna vagy fémbe bár-
pesszával párnázva
porosan vagy száraz
vodoról. Ár: csomag-
olva és bérmentve
70 kor. Párnázással és
fodor nélkül csak 60 k.

Puha fából, barnára
fényezésre színi vodor-
ról. Ár: csomagolva
és bérmentve 50 kor.
Keményfából 40 kor.

Óriási

bajok vannak most a bádógdobozok körül a nagy bádóghány miatt, úgy hogy gyáramban több ízben üzemmavar fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságu bádógdobozokat beszerezni. Mély tisztelettel kérem tehát a t. fogyarzó közönséget, hogy bavasárlásánál legyen szives csak az óriási

Fedák

cipőkrémet kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégíteni. Az óriási Fedák-

Cipőkrém

ma már nélkülözhetetlenné vált minden hástar-
tásban, mert Háziasszonyaink meggyőződtek
arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az ősz-
szes gyáramányokat felülmulja. Az óriási Fe-
dák-cipőkrém a nyers anyagok folytonos emel-
kedése folytán

40 filléres

árban kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb
mennyiségű, elsőrendű minőségű nyers anyagot
beszerezni és így háboru előtti kiténő minőségben

mindentűt kapható!

VADÁSZ ZSIGMOND
vegyészeti gyára
Budapest, VI., Lehel-u. 20.

Alapítva
1846.

KOLLÁR A. BAJA

Alapítva
1846.

Könyv-, zenemű-,
papir-, író- és rajz-
szerkereskedése.
Könyvnyomda.
Könyvkötészet.
Ügyvédi és közigaz-
gatási nyomtatvá-
nyok raktára. A
BAJAI HIRLAP
kiadóhivatala.

Telefon
187.

Báró Eötvös József-utca 5. sz.

Telefon
187.